

ABONY

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házsám,
tovább a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hír-
etsek és ezeknek díjai,
valamint a felszólamások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.

Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó
hivatalhoz küldendők. Nyilttér سرا 1 korona.

Az iparos és a társadalom.

Irta: Csokonai Vitéz Mihály.

A hangzatos nagy iparpártolási mozgalommal kapcsolatosan felvetették azon kérdést a magyar társadalom előtt, hogy miért vannak a kaszinók, klubok ajtai zárva az iparos osztály előtt?

Hazánkban ugyyszólván merénylet számba megy a finoman ápolt és a durva munkától kérgessé vált kezeket egybe tenni. Pedig ha egy kicsit betekintünk Anglia, Németország, avagy Bajorország e nagy iparállamok életébe, úgy teljes joggal felvetett ez a kérdés:

„Nemesít a munka, becsülést szerez a munka?”

Magyarország társadalma azonban nem ismeri a munkást és így nincs is érzelme annak nemességét összehasonlítani, avagy együtt említeni az öt, hét és kilenc koronások vérbeli nemességével. Kórusban tiltakoznak az iparos osztály tolakodásától az ő szeszélyeik ajtai előtt, visszautasítják, mert nincs meg az alapi műveltség, a sima társalgási modor az iparosban. És igazuk van.

Mert tény és valóság, hogy iparosaink

legnagyobb része nem hogy nem kelhet versenyre, de egyáltalában nem is állhat sorompóba a külföld mellett, társadalmi műveltségben. Ezt tudjuk, elismerjük mi magunk is, a kik köztük élünk, érdekeiknek szerény munkásai vagyunk.

Ámde ezt a szegénységi bizonyítványt a művelt magyar elem aroganciájának és indolenciájának köszönheti az iparos osztály.

A magyar társadalom elitje, a kékvérű felső tízezer még mindig a régi kasztrendszerben mozog. Ebben nevelkedtek és ebben maradnak meg utódaik is. A magyar társadalmi életben az iparos egy médium. Csakhogy fordított spirítiszta rendszerben. A mennyiben akkor ébresztik, a mikor szükség van rá, máskor pedig aludni hagyják.

Megismerik, sőt meg is szorongatják vajszinkeztüsen a kérges kezeket, ha jótékony adakozásról és pláne, ha voksról van szó; de a társadalmi életben már tudomást sem vesznek róla.

Le kell rombolni végre azt a kínai falat, mely elszigeteli az iparos osztályt az ugynevezett „crème“-től. Hiszen oly rég hangoztatott frázis, hogy a munka nemesít!

Nos hát ha nemesít, ez legyen az utle vele az iparosnak a társadalmi életbe.

Épen olyan gyémantszem ő, mint más fia e hazának, csak csiszolatlan.

Hozzák helyre a felszázados mulasztást a kékvérű és szellemi arisztokraták, nyissanak utat és tért az ipar képviselőinek a körükbe jutásra, fejlesszék szellemi és társadalmi műveltségüket, hogy ezek révén a legkisebbek is a képzettség, az értelmiség nivójára emelkedhessenek.

Ha ez megörlődénik, ha a magyar társadalom öntudatára jön annak, hogy szabad hazában egyenlők vagyunk és teljesíti kötelességét, úgy azt hisszük, erős bastyafala lesz ez országnak az iparos osztály, a melynek eddig a megvetésen kívül más sem jutott osztályrészül.

Észrevételek a „Válasz“-ra.

(Folytatás.)

Örvendetes jelenség, hogy az oktatási- és nevelési rendszerek fejlődésével, az anyagi helyzethez képest, reményekre jogosító lépeket tart a higiénának is mindjobban megfelelő iskolaépületek emelése és mind több és több tanítói állás szervezése, amely tények ha nem is rohamos léptekkel, de előbb-utóbb odavezetik a népoktatást, hogy

volt ennél kínosabb offerja.

Par év előtt I. B., a zsentri kaszinó tagja, Tatrafüreden leplezett le egy egész, hamis kártyásokból álló bandát.

Porosz lovagoknak adták ki magukat és temérdekert nyertek, mert jatek közben feleserelték a talónt.

Sokkal rusztikosabban járt el S. A. Ujhelyen egy nemes ur, aki, mikor észrevette, hogy társapaklizott, kivette a bicskáját és az asztalhoz szegezte a hamisan játszó kezét. Az illető teljes életében nyomorek maradt és nem használhatta többé család tudományát.

Óriási kártyazasok estek a „nemzet bárójának“, néhai Bizay Miskának az idejében Balatonfüreden. Bizayt kitünő kibicnek tartották és általános volt a hit, hogy tetemes vagyont kártyán, nevezetesen kibiceléssel kereste.

Egy ösmert felvidéki család tagja, úgy mondják, kártyán nyerte a fölöseget egyik jó barátjától, aki mindenét elvesztve, utójára az asszonyt tette fel a blatra.

A Duna mellett, Adonyban is történt hasonló eset, ahol egy ur, miután birtokát, kastélyát, lovait eljatszotta, az utolsó partinál még a feleségét is elvesztette.

De nemesek a férfiak, ma már az asszonyok is kártyáznak és akárhany zsuron ezzel töltik az időt.

A régebbi időben ritkább volt a blattozó asszony és J. S. ne, egy turocmegeyi földes ur neje országszerte híres volt, mert nemesek kitudnően, de szerencsésen is kezelte a negy levelű bibliát. Ritka gavallérság lakott még azonfelül ebben az asszonyban. Egy ízben Kassaról Budapestre utazva, többet vesztett, mint annennyi készpénz éppen nála volt. Megmondta partnerének,

TÁRCA.

A kártya.

— Az „Abony“ eredeti tárcája. —

Irta: Sklez.

Már a mult század 30-as éveiben megmondotta Kölcsey a magyar urakról, hogy: „áldozatkészességük a bihari nótán, a boros kanosó és a kártya asztal közt oszlik meg...”

Azóta se változott valami nagyot a dolog, mert kaszinókban, kaveházakban, magántársaságokban serényen folyik a blattozás, szol a csúdos.

Természetes talán, hogy sehol sincs annyi kártyaoffer, mint minalunk.

Egy gazdag ezsentri főbelövi magát, mert a turfon és a kártyán elvesztette vagyonát.

A golyó nagyon gavalleros expedicus, mikor odaig ért egy zsentimen, hogy vien ne va plus...

Érdekes volt, évekkkel ezelőtt a báró D... esete is.

Szerencséséről már hihetetlen dolgokat beszéltek a kaszinóban. Szinte felelmes volt már ez a szerencse. D... sohase vesztett.

Mesos volt az az összeg, amit összenyert, kivált a löversenyek alkalmával, mikor az ország minden részéből Budapestre özönlének a magnasok.

Egy alkalommal feltűnt, hogy a báró, valahányszor a kiosztott kártyát kezébe vette, előbb mindig cigarettát sodort és maga elé helyezte a dohány-szelencéjét.

Ez a dohány-szelence finom, tükörsimóságú ezüst lappal volt ellátva, úgy, hogy a báró partnereinek arcát éppen úgy láthatta benne, mint egy velencei kristályban.

Más alkalommal aztán nemesak az tünt fel, hogy a báró cigarettát sodor, de az is, hogy mialatt játszik, lopva, de sűrűn nézi a szelence tükörsimóságú lapját.

Egy nem játszó ur egyszer úgy intézte a dolgot, hogy D... hátamögé állt és megdöbbenve vette észre, hogy a báró nem annyira a partnere arcát, mint inkább kártyájukat vizsgálja. Pár nap mulva mindenki tudta a kaszinóban, hogy D... hamisan játszik.

A kaszinó tagok elhatározták, hogy le fogják leplezni.

Midőn egy este jött a báró, szokott partnerei leültek vele játszani. Osztottak, mint rendesen és D... mielőtt a kártyát kezébe vette volna, cigarettát sodort magának.

— De remek dohányod van! — mondta egyik partnere a finom szultan-florra mutatva.

D... mormogott valamit, de nem kínálta meg az illetőt.

— Megengeded, hogy sodorjak? — forszírozta a partner.

A báró kissé kellemetlenül érintve adta át a tárcáját és még kellemetlenebbül érezte magát, mikor azzal a kilógással, hogy köstölni akarják a dohányát, kézről-kézre járt a tárcá. Izgett, mozgott székén a báró, halott halvány lett és az erek egészen kidagadtak a homlokán.

A jatek nagy pénzbe ment és a báró elvesztette a partit.

Ekkor a vele szemközt ülő ur arcába dobta a kártyát és kijelentette, hogy hamis játékos...

A nemzeti kaszinónak fennállása óta nem

a szabálytalanságok és hiányok eltüntetésével kevesebb kifogásokkal képes az iskola a hozzáfűzött varakozásoknak és a pedagógia követelményeinek megfelelni s az ilyen való haladás idővel a tanítóságot is felmenti a törvényes, a rendes kötelezettséget túlhaladó munkától. A hygienának mindenben megfelelő iskolaépületben, szabályszerűleg teljesen felszerelt tanteremben, egy emberi erőnek megfelelő számú növendékséggel foglalkozva élhet a tanító szent hivatásának s még ezenkívül társadalmi tevékenykedésekre is fordíthat valamit életerejéből. — Az a tudat, hogy az iskolák körül tapasztalható hiányok csak időlegesen, múlt — és átmeneti jelleggel bírnak, az a meggyőződés, hogy tanügyi hatóságainknak élénk gondoskodás tárgyát képezik az iskolák fejlesztése — nyugtatja meg a tanítóságot és helyezi a türelmesen varakozónak álláspontjába. Nem zúgolódik, nem panaszkodik és nem vadol senkit sem. Ha szól, vagy ír az iskolák hiányosságairól, ezzel csak jelezni, konstatálni akarja a bajokat, de nem ítél el senkit sem a hibákért, mert tisztában van azzal, hogy a jóakarattal meg van fent és alant egyaránt, de nincs meg a legfőbb: a pénz. E nélkül pedig a tanügyi misériákat gyökeresen orvosolni nem lehet. Egy „modus vivendi”-hez kell tehát folyamodnia és ez nem más, mint az ügy iránti szeretete, lelkesültsége, buzgalma, önzetlen szorgalma. — Ezekkel a szellemi eszközökkel dolgozik a tanítóság az iskolák hiányosságai ellen, csak hogy a szent ügy a meddőség, a hátramaradottság vadjáról meg ne illettessék. Ezekkel a szellemi eszközökkel dolgozik a tanítóság fokozott erővel különösen azóta, amióta látja, hogy az ő anyagi helyzetének javítása érdekében is történnek intézkedések, amidőn látva-látja, hogy az ő munkájának megkönnyítésére, fáradsága sikerének előmozdítására szép iskolaépületek emeltek, tantermek szaporítatnak s mind több és több tanítói állások szerveztetnek.

A tanítóság látószögéből kitekintve a népoktatás mezőnyére, az a perspektíva tárul élénk, hogy azon a mezőnyön mozognak, élet van ott, nem áll egy helyben tespedten, hanem halad egyre előbbre, a messze távot igyekszik megközelíteni a többé felé való iparkodásban, a népműveltség szent ügye. Tulzás volna azonban azt kívánni, hogy az egész vonalon egyszerre a mintaszerűség ideáját mutassa a tanügy. Nem hólyag a tanügy, hogy azt azonnal fel lehessen fújni. Nagy körültekintést, még több fáradságot, sok időt és az anyagiakkal való bőles megalkuvást igényel az iskolák fejlesztése. Fejlesztési a tanügyet úgy, hogy a társadalom se legyen anyagilag kizsákmányolva: ebben rejlik a népoktatás kiépítésének legbiztosabb, legtermészetesebb alapja, a fejlesztés helyes logikája. De viszont a társadalom szűkmar-

kúsága sem válnék a közérdeket szolgáló iskolák előnyére, mert elvégre is az iskolák nem önmagukért vannak, hanem azért létesítettek, hogy a társadalom kulturális érdekeit szolgálják. Így hát, ha a társadalom szűkmarkoskodnék, a saját szellemi előhaladását rövidítendé meg általa. Ezt bölesen tudja a társadalom, éppen azért nem szabad még feltételezniük sem, hogy önző politikát űzne az iskolákkal szemben. Eddig is jöreszt a társadalom tartotta fenn az iskolákat, bizonyára ezután is — amint a pénzügyi helyzete megengedi — szorgoskodni fog anyagi hozzájárulásával az iskolák fejlesztési ügyét előmozdítani. Hiszen maga a társadalom legérzékenyebb annak észrebevésében, hogy az iskolák kielégítik-e a közszükségletet, avagy sem. Ha a társadalom egyetemleges megnyilatkozása: a közvélemény egyre sürűbben hangoztatná az iskolák radikális reformálását, akkor nem sokáig maradna a szolamok mellett, hanem egyenesen a tett mezejére lépne és erőlesen látja hozzá a hiányok orvoslásához. De a társadalom esendes, nyugodt hangulata mostanság arról győz meg mindenkit, hogy az iskolák rohamosabb fejlesztését nem öhajlja részint azért, mert a népoktatás a mai kornak eléggé megfelelő, részint azért, mert a gyökéres és gyors tempójú reform anyagi megvalósítását volna maga után, olyant, amelyet maga a tanügy is megkeserülne.

A társadalomnak e lehetőségig menő támogatása mellett is szépen fejlődik, halad előre a tanügy. Igazán méltánytalanok volnánk, ha nem vennők észre a haladást, ha nem ismernők el a társadalom eddigi áldozatkésztségét, ha nem látnók be azt, hogy a társadalom zsebe (közvetve, vagy közvetlenül) volt és ma is — az a forrás, amelytől kapta és kapja az iskola a létesítéshez, a fenntartáshoz és fejlesztéshez való erőt.

Tehát csak legyünk méltányosak és bizzunk továbbra is a társadalom jóakaratu támogatásába, mert nem lehet az, hogy a haladás korszakában árvaságra jutni engedné egyik legfontosabb intézményt, az iskolát, egyik legszentebb ügyét, a tanügyet. Nélkülözhetetlen intézmény az iskola, annak gyámolításáról, fejlesztéséről még ha akarná sem — tudna lemondani a társadalom. Amely hiányokat anyagi kedvezőtlen helyzete miatt ma még pótolni nem képes, azt pótolja — amint már előbbi közleményemben kifejtettem — a tanító hivatásszeretete, önzetlen szorgalma.

Fejlesztésem keretében legyen szabad még megállapítanom, hogy a népoktatás valóban a haladás útján mozog-e, avagy csak egy helyben tesped. Nem-e fraziszok, hangzatos szolamok csak mindama állítások, amelyek az iskola haladásáról mondatnák és iratnák?

Erről majd a következő számban.

(Folyt. köv.)

Veverán István.

Szinészet.

Nap-nap után megtelik a színház előkelő közönséggel, mit a derék társulat valóban meg is érdemel.

Érdekes előadás volt szerdán a „Falusi verebek” című vígjátékkal, melyben Balácsi Sándor és D. Kovácsics M. tüntek ki eleven játékaikkal. A dallamok Rithnovszky Antal szerzeményei voltak, igen tetszett a nagyvárasi nőla is, melynek szövegét szerkesztők írta. Igen helyes kisbíró volt Abonyi Tivadár.

A műsor általában választékos és változatos és semmi kívánni valót nem hagy fenn.

Városunk intelligenciája igen szép tanújelét adta ama figyelmének és elismerésének, mellyel a társulat és egyes kiváló tagjai iránt viseltetik. A múltkor Tukoray Loránt 35 éves jubileuma alkalmával egy értékes szivartárcával lepték meg, mely tárcát a szinügyi bizottság tagjai nyújtották át az érdemes művészeknek.

Hétlőn pedig a Casino-ban banquet volt a kiválóbb művészek tiszteletére.

Tegnap is volt egy kis ünnepség. Dr. Farkas Ferencné Szalontai Feriket lepték meg tiszteletű „Szalontai Ferikének, az abonyi közönség kedvencének” feliratot viseli. A szeretet és tisztelet e jelét örömmel fogadta a társadalmatlan művésznő.

S Z E R K.

H e t i m ű s o r:

Vasárnap 25-én délután „Sulamith”, felhelyárrakkal. Este Cabaré előadás.

Hétlőn 26-án szünet.

Kedden 27.-én „Coulisset úr”, vígjáték.
Szerdán 28.-án „Szerencsés fia” vígjáték.
Csütörtökön 29.-én „Izrael”, szinmű.
Pénteken 30.-án „Scherry”, operette.
Szombaton 31.-én „Dollárkirályné”, operette, utolsó előadás.

MI UJSÁG?

— **Uj s. lelkész.** A helybeli róm. kath. hitközség új s. lelkésze, tiszt. id. Kovács József káplán már egy hete, hogy elfoglalta állomását, mult vasárnap pedig szép bemutatás szent beszédet tartott. Az új s. lelkész rokonszenves egyéniségnek és szelid lelkületű papnak látszik. Isten hozta közénk! Találja magát jól közöttünk.

— **Kitüntetés.** Vármegyénk közg. bizottságának ajánlatára a nm. vallás- és közoktatásiügyi minisztérium az egyh. hatóság beleegyezésével az abonyi járásból Sehlo s r László helybeli igazgatótanítónak és Cservenyie Pal tószegi k. tanítónak a népoktatás terén buzamosabb időn át szerzett érdemeik jutalmazásaképpen fizetésteremtésével bíró 200-200 korona személyi peltéket utalványozott. — „Sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak” s hogy ez alkalommal az érdemesek közül valóban a legérdemesebbeket érte a tanítói legnagyobb anyagi kitüntetés, az olyan kiváló férfiak nemes érdeklődésének köszönhető, mint szeretett képviselőnk, fős-pánuuk és kir. tanfelügyelőnk. — Szívvel kívánjuk, hogy a köztisztelet- és szeretetben álló kitüntettek soká élvezhessék egy-egy emberöltőn át szerzett odaadó fáradozásaik gyümölcsét!

— **Változások a polgári iskolánál.** A közoktatásiügyi miniszter Molnár Margit polg. isk. tanítónőt a nagyikindai, Földesné Walkovszky Olga polg. isk. tanítónőt a nagykanizsai, Szabó Etel polg. isk. s. tanítónőt a pápai, Nyltőné Horváth Irma polg. isk. tanítónőt a szolnoki; Kozák Jolán huszti polg. isk. tanítónőt, Udvarhelyi Aranka polg. isk. s. tanítónőt, Buday Tekla mohácsi polg. isk. tanítónőt és Zerdahelyi Izabella nagyszöllősi polg. isk. tanítónőt az abonyi polgári iskolához kinevezte, továbbá Görk Gyula abonyi állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítóvá kinevezte.

— **Esdő szó.** A református egyház a Slavoniában szétszórt magyar véreink megtartásáért évszázados küzdelmet folytat. E küzdelem legújabb színtere Szerem vármegye székhelye: V u k o v á r. Pár évvel ezelőtt magyar református egyház alakult e városban s első gondja volt az egyháznak, hogy egy magyar iskolát alapítson, mely sok küzdelmek között ugyan, de eredményesen szolgálja az idegen néptengerben a magyarság ügyét. Ez évben pedig ennél tovább ment az előre törő kis egyház: kilépett felekezeti szűk kereteiből és felekezeti közönség magyar szeretet házat alapított, melyben most 31, a jövő tanévben pedig már lehetőleg 50 gyermeket nevel s ment meg a magyarságnak az elhagyott magyar családok gyermekei közül.

De hogy az istenigéje is hathatósabban szólhasson magyar nyelven magyar véreinkhez, az egyház roszkatag imabázát is megakarja javítani s toronnyal és haranggal ellátni, hogy a horvát pártaszertő templomok között a „magyar templom” méltó legyen nevéhez. A kiesiny sereg anyagi ereje azonban erre a célra nem elegendő. Véreinkhez, a magyarokhoz fordul azért esdő szózatával, kérve a hazafias cél támogatását. E végből jelen meg f. hó 25-én városunkban tiszteletű Vasárhelyi Pál vukovári lelkész úr, hogy a magyar szívek áldozatkésztségét igénybe vegye. Mint a magyarságnak idegenben buzgalkodó munkását, meleg szeretettel ajánlom őt közönségünk jóakaratu figyelmébe s munkás szeretetébe. A nemes célra szánt bármely esekely adományt köszönettel fogad és közvetít a helybeli református egyház lelkészi hivatala.

Tisztelettel

Abony, 1909. július 23. KISS ZSIGMOND reform. lelkész.

— **Tanonc jutalmazások** az 1909. évi záróvizsga alkalmával a kiállított munkákra. Az iparos tanonc kiállítás rendező bizottság Szakáll Lajos elnöke alatt: Kosztolnik János penztárnok, Meleg István gazda, Orbán Elek jegyző, Német Gáspár és Szabó László előjárásági tagok, mint bírák bizottság a következő jutalmazásokat eszközölte a tanonc vizsgálatok alkalmával: Spitzer Márton bádógos tanonc I. kor. Seres László kádár tanonc I. kor. Gortva Ignac csesz tanonc

hogy még aznap megküldi. És csakugyan, feltizenkettőre kopogott a J.-né komornája az illető ajtajan és elhozta a hiányzó pénzt.

A mai zsurokon kártyázó asszonyok közül is van akárhány, aki nagyobb összegben játszik és bátran el lehet mondani, hogy a jelenlegi társadalmunk legnagyobb romlása a turf és kártyaszervevény.

A nők játékszenvedélye különben csak nálunk újabb keletű, mert Angliában már II. Károly idejében szenvedélyesen kártyáztak a hölgyek, s Lady Kaslemaine egy alkalommal egyetlen egy éjszakai 15.000 fontot nyert.

A Lady különben oly szenvedélyes játékos volt, hogy egy kártyára akárhányszor 1000—2000 gubot is fejtett.

1679. ben Rebenac gróf így ír Figueieras ögrófnak:

„... Montespan asszony már oly szenvedélyesen játszik, hogy 100.000 talléros veszteségek nem tartoznak nála a ritkaságok közé.”

A kártya szeretete különben Franciaországban is nagyon régi keletű, már a kereszties hadjáratok alatt panaszkodott Szent Lajos fivéreire, akiket a kártya ördöge ejtett hatalmába.

Szórakozásképpen, egy-két órai mulatságra, ám mondjuk, hogy nem árt a kártya, de mihelyt szenvedélyes válik, karos és elítélendő.

Az örült VI. Károly francia király mulattatására találtak fel, azért is az okos emberek csak okkal móddal éljenek a kártyával.

Ha nagyon belemerülünk a játékszenvedélybe, mint a számtalan példa mutatja, semmi sem lesz többé szent előttünk és földaldozunk a családi boldogságot és — ami ennél is dragább: a becsületet.

elismert oklevél munka és rajzáért, Urbán János kovács tanone elismerő okl. munka és rajzáért, Jandácsik Sándor cipész tanone I. kor. I. oszt. munkájáért, Kiszél József cipész tanone I. kor. II. oszt. munkájáért, Bakos Mihály köteles tanone I. kor. II. oszt. munkájáért, Bató Pál köteles tanone I. könyv I. oszt. munkájáért, Torma Lajos cipész tanone I. könyv I. oszt. munkájáért, Gönczöl Mihály cipész tanone I. könyv I. oszt. munkájáért, Torma János asztalos tanone dícsérő okl. rajz és munkájáért, Smigura Imre kovács tanone I. kor. rajz és munkájáért, Varga László kovács tanone dícsérő okl. rajz és munkájáért, Fajka Antal cipész tanone I. kor. II. oszt. munkájáért, Szandi László hentes tanone I. kor. II. oszt. munkájáért, Kugler Agoston eukrász tanone I. kor. rajz és munkájáért, Zombori József asztalos tanone I. könyv I. oszt. munkájáért, Király Sándor kovács tanone I. könyv II. oszt. munkájáért, Bárány Pál asztalos tanone I. kor. rajz és II. oszt. munkájáért, Kassa László asztalos tanone dícsérő oklevél és I. kor. rajz és munkájáért. — Ez alkalommal főlemlítjük, hogy az ipariskolai bizottság is osztott ki jutalmakat 40 korona értékben s a legnagyobb jutalmat egy ezüst órát Kugler Agoston kapta. Temesközgy. Gerson pedig külön 1—1 koronával jutalmazta Torma János és Kassa László tanoncokat kiváló rajzaiért.

— **Vásár.** A szent István-napi országos kirakodó és állatvásár f. évi augusztus hó 15. napján fog megtartatni, mely vásárra vézmentes helyekről szabályszerű marhavérellel mindenféle állat felhajtható.

— **Az iparosok nyári mulatsága** iránt széleskörben mutatkozik az érdeklődés. A mulatság az Erzsébet ligetben lesz ma este fél 8 órakor, a tisztá jövedelem felérésében a szegények javára fordítatik s így a pártolásra méltan tarthat igényt.

— **„Borzasztó baleset“** címen megemlékeztünk előbbi számunkban Schwartz Dezső életveszélyes sérüléséről. A súlyos beteg fiatal ember még most is a városi kórházban fekszik, de már — dr. Halmi kezelő orvosa véleménye szerint, ha valami komplikáció elő nem adja magát — bizonni lehet életben maradásában. Öntudatlát visszanyerte, táplálkozik, beszélget, sőt néha tréfálkozik is. Ez utóbbi jelenség, lehet, csak lázas állapotának a tünetje. Igen sokan érdeklődnek a szenvedő fiatal ember iránt. Helyből és Szolnokról számosan tettek látogatást nála. Gyakran átrándul Szolnokról dr. Fekete vasúti főorvos, dr. Szabó hazi orvos és Östereicher, nagykereskedő saját automobiljában, aki igazán példás részvéttel esügg a fiatal ember sorsán. Normann, Fuksz, Klein és még más családok erősítő ételekkel s egyéb emberbaráti kedveskedéssel halmozzák el a beteget és látják vendégül annak szülőit és testvérőit, akik felváltva állandóan a beteg mellett tartózkodnak. Dr. Halmi városi tisztviselő pedig egyetlen órát sem mulaszt el, hogy meg ne látogassa javulás útján levő betegét. — Valóban meg lehet az aggodó részvét, amelyet izraelita polgártársaink szenvedő hitsorsosai iránt kifejezésre juttatnak.

Ismeretlen.

— **Országos dalosünnep.** A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége dalosünnepélyt az idén Kecskeméten fogja megtartani a jövő hónap közepén. Az ünnepélyen több mint kétszáz dalosegyület jelentette be megjelenését.

— **Andrássy belügyminiszter és a 43-as honvédek.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a vagyontalannal elhunyt 1848—49-iki honvédek eltemetéséről való gondoskodás tárgyában valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez a következő körrendeletet boesátolta ki. „Felszólalás tárgyává tették, hogy a vagyontalannal elhunyt 1848—49-iki honvédek tisztességes eltemetéséről a közegeli előjárások részéről nem mindig történik kellő módon gondoskodás.

Az 1898: XXI. t. c. 14. szakasz 5. pontjában adott felhatalmazás alapján az 1899. évi május hó 19. én 51.000 számú belügyminiszteri rendelettel kiadott szabályrendelet 16. szakasza értelmében a közegelyre szorult eltemetéséről való gondoskodás a tartózkodási közeg feladatát képezi.

E törvényes rendelkezés alapján de azon kegyeletes érzesből is kifolyólag, mely az 1848—49-iki honvédekkel méltán megilletetheti, elvárom a községek (városok) előjárásaitól, hogy a családi gondok alatt nem álló vagyontalannal elhunyt 1848—49-iki honvédek tisztességes eltemetéséről való gondoskodást szigorú kötelességüknek tartanak.

Amennyiben egyes községek (városok) anyagi viszonyaiknál fogva az elhunyt 1848—49-iki honvédek tisztességes eltemetésével felmerülő na-

gyobb költségek viselésére képtelenek, a miniszterelnök ur a maga részéről intézkedett, hogy a vagyon hátrahagyása nélkül elhunyt nyugdíjas 1848—49-iki honvédek után egyes eltemetettök részére a 3000—1901. számú miniszterelnöki körrendelet 23. szakaszában megállapított temetési költségek jövőre az esetről-esetre hozzá intézendő és kellően felszerelt folyamodványokra az eltemetést eszközölt községek részére is kiutalványoztassanak.

— **Egy milliárd.** A triesti általános biztosító társulatnál (Assicurazione Generali) biztosított tőkék átlaga elérte az egy milliárd (ezer millió) korona összeget. Ez az első eset, hogy egy magy. osztr. intézet ily állományt képes felmutatni, amilyent különben csak nagyon kevés európai biztosító társaság ért el eddig. Ezen eredmény nagyfontosságú közgazdasági eseményt képez, mert ez egyrészt biztosítási intézményünk versenyképességét, másrészt pedig azt a nagy bizalmat igazolja, amellyel a közönség ezen legnagyobb biztosító társulatunkkal szemben viseltetik. Készséggel szolgál biztosítatni szándékozókna felvilágosítással Havas Ignác, a társulat képviselője.

Budapesti legelső Fogorvosi Intézete, mely dr. Balizfalvy István, ki Egl. Tanár, tb. megyei főorvos, a műtő- és műfogászat szakorvosának igazgatása alatt áll, Károlykört 3. szám alá helyeztetett át. Ezen intézet, mely egy a beteg fogak orvoslása céljából, mint a műfogkészítés terén az országban páratlan felszereléssel, gépekkel, valódi Amerikából hozott újdonságokkal van berendezve, fennállása óta több, mint 100.000 fogbetegséget vagy foghiányt látott el sikerrel és pedig ami a legfőbb, a legújabb villamos átszűrődélesi módszer segítségével, teljesen fájdalomlanul. Az intézet élén álló kiváló szakorvos felügyelete és személyes közreműködése teljes garantiát nyújt az ottani kezelések eredményességéért, melyért a vk. ministerium is elismerő leiratával tüntette ki.

E Fogorvosi Intézet berendezése (teljesen elkülönített műtőszobák), valamint a legmodernebb gépekkel felszerelt műfogászat osztálya lehetővé teszi, hogy vidékieknek fel nap alatt elkészíttetnek művészi kivitelű műfogai, melyek ugy ráadásra, mint beszélésre teljesen alkalmasak és az alkalmazás speciális voltánál fogva semmi kellemetlen érzést nem okoznak s az igaziatól meg nem különböztethetők.

CSARNOK.

Talpra magyar!

— Echt pesti história. —

Egy meleg, nyári éjszakán világfájdalmas vasgyári munkások fogyasztották egy budai telken a hamisítatlan műbort. Mikor a hangulat már a lehető legemelkedettebb volt, egy kóbor színész vetődött közéjük, kinek indítványára, hogy rögtönözzenek egy Petőfi-estélyt, zajos helyeslésre talált. Az ex-muzsali személyes vezetése alatt rögtön megalakult egy „vad dalárda“, amely kizárólag a nagy költő szerzeményeit bömbölte. Lankadatlanul járta a „Juhászlegény, szegény juhászlegény“ és a „Hős város az alföldön“ kezdetű dal. Végre Thália szerződés nélküli papja megpendítette azt az eszmét, mily derék dolog volna Petőfinak, a legelső magyar anarchistának Óbudán, mely eddig csak a sok zsidógyermekről volt híres, szobrot emelni. Buzdításul elszavolta a „Talpra magyar“-t, „Akasszátok fel a királyokat“, s egyéb költeményeket és a felállítandó szobor javára tányérozai kezdett; aztán saját külön felfogása szerint az „Örül“-et deklamálta el vadul villogó szemekkel és a szavakat hatása alatt szimphonikusan megugrott. A berugott munkások csak buzamosabb idő után jöttek rá, hogy Petőfi alapjuk a mostanában már éppen nem szokatlan módon sinkófaltatott el, miért is az elkezelő és ellaláló menekülő után indultak, de már annak bittal üthettek a nyomát.

Kovács István géplakatos szintén az üldözők közt volt, de mikor már társai elmaradoztak, ő nem hagyta abban a hajtvadászatot, hanem egyedül folytatta a nyomozást. Mivel pedig nagyon boros volt, eltévedt és végül egy félig kiaszfaltzott utcába ért, melynek összes butorzatát egy bérkoesisipartársulat tulajdonát képező írombára mázolt láda és néhány karbolos hordó kepezte. „Itt az idő, most, vagy soha!“ — kiáltott fel a lelkesült ember — „ha az akasztani való el is szökött a pénzzel, majd állítok én Óbudán egy-magam emléksobrot“ — s nagy ügyvel bajjal felmászott a ládára s jobb kezét az égnek emelve,

fedetlen fővel elkezdett harsány hangon szavalni: — Talpra magyar, hi a haza!

Magyar József m. kir. közrendőr pedig hátát egy lámpaoszlopnak vetve, nyitott szemekkel álmódzott a különféle rablógylkosok és egyéb elérhetetlen csillagokról, mikor újabb „Talpra magyar“ riasztotta fel álmódzásából, oda-lepett az élő szoborhoz és jóakarattalug figyelmeztette:

— Hát voltaképpen mi baja v e l e m? De csak annyit mondok, hogy ne rendőzzön itt előkelő utcai botrányt és ne kívánja, hogy én álljak talpra, mert maga találja majd a levét meginni.

De a Petőfi szobor visszamenyődrgi:

— Esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk!

— Azt csak rám kell bizoni atyafi! — morogult fel a rendőr és az előszobrot lepiszkálta talpatáról. Megkezdődött az inkvizíció:

— Hogy hívják?

— Petőfi Sandor.

— Foglalkozása?

— Iró.

András bácsinak világoság kezdett derengeni koponyájában. Eszebejutott a görög templom előtti szobor ott a Dana partján...

— De hiszen tegye bolonda az öregapját! Petőfi, az irnok elesett Königractznél. Mars a dutyiba!

Hiába magyarázott tovább az előszobor. És hiába kínálta meg a rendőrt 50 krajcarral. Vesztere. A rendőr zsebrevágta a pénzt és mint bünyjelet a feljelentéséhez csatolta, mely megvesztegetésről és hamis esküről szólt, mert a géplakatos megesküdtött, hogy „nem lesz rab“.

A végtárgyaláson a vádlott lakatos lemondással fogadta a két heti fogházzól szóló enyhe ítéletet.

— Megnyugszom, mert magam is belátom, hogy keveset találtam adni! — mondotta az őszinte meggyőződés hangján.

Uj tápintézet.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1909-10 iskolai tanévre

Kecskeméti Diák-Otthon

cím alatt fiú-nevelő és tápintézet nyílik, amelyben a növendékek felett a tanulmányi felügyeletet két középiskolai tanár és három bennlakó nevelő gyakorolja

— Az intézetbe az első tanévben csak korlátolt számban vétetnek fel növendékek.

Havi teljes ellátás 50 korona.

Béiratkozások augusztus hó 1-éig eszközöltetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A Kecskeméti Diák-Otthon igazgatósága
Széchenyi-tér 15. sz.

Egy jó családból való fiú tanulónak fölvetetik Meggyesi József eukrászdájában.

Gramofon

vadon utuj, 200 koronás, lemezekkel együtt olesón eladó.

Eladó ház.

A Szolnoki uton levő néhai Shwarz József-téle ház eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Schwarz Lipótnál.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönség szives figyelmét a nagyságos DEUTSCH GYULA úr tulajdonát képező Pusztá-Ernyői birtokának folyamatban lévő eladásra felhívni.

A birtok Pest megyében Ceglédhez 1 órányira fekvő Törtel község és a Nagyköröshöz tartozó Nyilas és Ludasi tanyák közvetlen szomszédságában, Cegléd, Nagykörös, Abony városok, Jászkarajenő, Kocsér községek és a Tetétleni puszták határában fekszik.

Megbízásunkhoz képest az eladások általunk Cegléden intézeti helyiségünkben eszközöltetnek, a t. közönség kényelmére azonban megbízottaink minden vasárnap és ünnepnapon a birtokon vannak, kik úgy a szükséges felvilágosítások megadásával, mint az eladásokkal meg vannak bízva.

A vétel megkönnyítésére az eladások kisebb és nagyobb részletekben kedvező fizetési feltételek mellett történnek.

A vételár lefizetésére jutányos törlesztéses, vagy egyszerű kölcsönököt bocsájtok a t. közönség rendelkezésére.

Közelebbi felvilágosításokkal készséggel szolgál a Cegléd, 1909. május hó.

**CZEGLÉDI IPAR- KERESKEDELMI BANK
RÉSZVENYTÁRSASÁG, CZEGLÉDEN.**

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy

KÖNYVNYOMDÁMAT

Kossuth-tér (Laackó-féle ház)
4-ik szám alá helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

SZERDAHELYI JÁNOS
nyomdatulajdonos.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 87.990. szám alatt elismerő leiratával kiüntelve.

MED. UNIVERSAL.

Dr. Batizfalvy Istvan Zoltán

ki egészségügyi tanár, tb. megyei főorvos,
a műtőfogászat- és műfogászat szakorvosa.

1897. óta fennálló

FOGORVOSI INTÉZETÉT

Károly-körút 3. szám alá helyezte át.

A főváros ezen legelső intézetében az összes műtétek a legújabb villanyos gépezetek és módszerek szerint fájdalommentesen : : : : : történnek. : : : : :

Fájós fogak meggyógyítása. — Tartós tömések — Foghúzások (altatásban is). — Szájpadlás nélküli műfogak. — Aranyhidak, koronák. — Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése jótállás mellett, mérsékelt szabott áron végeztetik. — Minden felvilágosítás díjtalan. — Vidékiek fél nap alatt x x x x megkaphatják műfogaikat. x x x x

Saját érdekében

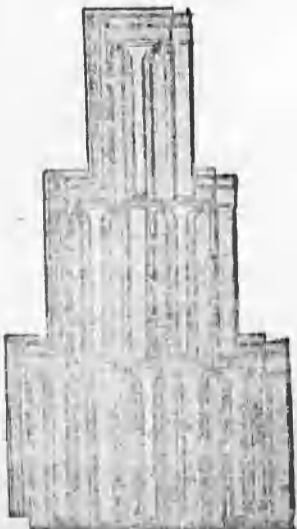
csak BOHN-féle

nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson
vissza más silány minőségű cserepet, mert

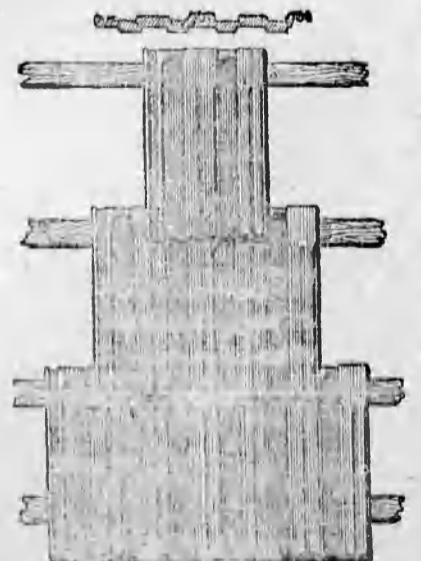
csak a B O H N - f é l e
cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni!

BOHN-CSERÉPGYÁR ZSOMBOLYA.

Bohn kikindai cserepe.

Bohn zombolyai cserepe.